

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Vela za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: Chelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: Chelsea 3-3878

NI. 87. — ŠTEV. 87.

NEW YORK, SATURDAY, APRIL 14, 1934. — SOBOTA, 14. APRILA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

MALA ANTANTA BO PRIZNALA SOVJETSKO RUSIJO

ŽIVAHNA POSVETOVANJA ZARADI SOVJETSKE RUSIJE

O tem se je posvetoval čehoslovaški zunanji minister dr. Benes s sovjetskim delegatom Steinom. Dogovor mora še odobriti vlada v Moskvi. — Rusija ne bo zahtevala Besarabije.

ZENEVA, Švica, 13. aprila. — V bližnji bodočnosti bo Mala antanta — Jugoslavija, Čehoslovaška in Rumunska — priznala sovjetsko vladu Rusije in bo potem povabljena, da stopi v Ligo narodov.

To je naznanil čehoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš po dolgi konferenci s sovjetskim delegatom na razorožitveni konferenci, B. Steinom.

Ta dogovor za priznanje Rusije je bil dosežen v četrtek in sedaj samo še čaka na odobrenje v Kremlju, ker sovjetski delegat Stein nima pooblastila sklepati kakih dogovorov.

Dr. Beneš je rekel, da bo povabilo Rusiji za vstop v Ligo narodov sestavljeno tekom zborovanja Liginega sveta v maju.

Mala antanta je že dolgo časa želela, da bi Rusija pristopila k Ligi narodov in antantini delegati so kazali veliko zadovoljstvo nad tem, da je sovjetski delegat obiskal rumunskega zunanjega ministra Nikolaja Titulescu.

S tem obiskom je Stein hotel ministru Titulescu tudi pokazati, da zunanji komisar Maksim Litvinov, ki je bolan za bronhijalnim katarom, nima "diplomatične bolezni", katero bi hotela Rusija porabiti kot pretvezo, da se izogne prevelikemu pritisku, da stopi v Ligo narodov.

Za podlago sporazuma med Malo antanto in sovjetsko Rusijo služi zagotovilo Rusije, da se odpove svoji zahtevi po Besarabiji in obljuba Rumunske, da ne bo zahtevala od Rusije, da ji vrne veliko množino zlata, katerega so Rusi odnesli iz Rumunske leta 1917. S tem so največje težkoče za sporazum med Rusijo in Rumunsko odstranjene.

Države Male antante podpirajo Francijo v njenem prizadevanju, da bi tudi ostale države priznale sovjetsko vladu, da bi mogla Rusija tem prej stopiti v Ligo.

Rusije do sedaj še niso priznale naslednje države: Portugalska, Belgija, Holandska, Švica, Luksemburg, Bolgarska, Siam in večina južno-ameriških držav.

ZENEVA, Švica, 13. aprila. — Med delegati na razorožitveni konferenci je opaziti zelo živahno posvetovanje.

Konferenca ima sicer poglavitni namen razpravljati o razorožitvi, toda zastopniki raznih držav porabljajo ta sestanek tudi za rešitev drugih važnih mednarodnih zadev.

Posebno sovjetski delegat Boris Stein ima mnogo konferenc z raznimi delegati, iz česar je mogoče po vsej pravici sklepati, da si vse države prizadevajo, da bi pridobile Rusijo v Ligo narodov.

Kot pravi neko poročilo iz Moskve, Rusija, nikakor ni nasprotna Ligi narodov ter je pri volji stopiti v njeno sredo, toda, kakor Združene države, tudi Rusija nasprotuje členu XVI. liginih pravil, ki določa, da morajo vse članice Lige kazensko nastopiti proti državi, ki bi kršila Ligin pravila.

Predno pa bo Rusija stopila v Ligo, bo najbrže zahtevala, da priznajo njeno vladu one države, ki so članice Lige, pa je do sedaj še niso priznale.

Kot je objavil čehoslovaški zunanji minister Beneš, so bila pogajanja zastopnikov Male antante s sovjetskim delegatom Steinom uspešna in bo Mala antanta kmalu priznala vladu sovjetske unije. Zgledu Male antante bodo najbrže v kratkem sledile tudi ostale države, ki do sedaj sovjetov še niso priznale.

Kongresnik opozarja na vojno nevarnost

SAM INSULL NA POTU V AMERIKO

Insull se je voljno vdal v usodo. — Velika množica ga je hotela videti pred odhodom.

Istanbul, Turčija, 13. aprila. — Mirno in udano se je Samuel Insull podal na dolgo pot v Združene države, kjer ga čaka obtožnica zaradi goljufije pri razpadu njegove veletrgovine.

Pod varstvom močne straže je bil odpeljan iz zapore do parnika "Andana", ki je namenjen v Panderno. Pozneje bo z železnico odpeljan v Smirno, kjer bo izročen v roke ameriškega tretjega poslaniškega tajnika Burtona Y. Berryja na parniku "Exilona", ki odpluje v petek proti Združenim državam.

Turško prizivno sodišče v Eskihiru je zavrnilo Insullov priziv proti izročitvi, nakar je moral odpotovati.

Parnik "Andana" je odplul ob 7 zvečer ter vozil mimo grškega parnika "Maiotis", s katerim je Insull pribežal iz Grške. Nato je vozil parnik mimo Prinkipo otoka, kjer je nekaj let živel Leon Trocki v izgnanstvu, zatem pa skozi Marmorsko morje proti Pandernu, ki je majhno pristanišče v provinci Smirna.

Iz zapore je bil Insull odpeljan v navadnem taksiju, katerega je naročila policija. Na "Andano" je šel Insull s trdnimi koraki in ni izgledal bolan. Okoli parnika je stala močna policijska straža, ki je odganjala množico, ki je enkrat hotela videti tako "odličnega" jetnika.

NEMČIJA ZAGOVARJA IZDATKE

Anglija hoče vedeti za vzrok velikih izdatkov za armado. — To je samo nemška zadeva.

London, Anglija, 13. aprila. — Nemčija bo z vsoto odločnosti zagovarjala svoje izdatke za armado za leto 1934 v znesku 150 milijonov dolarjev.

Nemška vlada je na tozadevno vprašanje angleškega zunanjega ministra Sir Johna Simona odgovorila. Nemško odgovor je bil izročen angleškemu poslanku v Berlinu, ki ga je poslal zunanjemu ministru. Simon je odgovor takoj prebral ter se pripravil, da o tem poroča v poslanski zbornici.

Četudi vsobina nemškega odgovora ni bila objavljena, vendar je znano, da Nemčija odgovarja, da versajlska mirovna pogodba ne določa nikake vsote, ki jo more Nemčija potrošiti, vsled česar je Nemčiji na prosto dano, da določi za armado veliko ali pa majhno vsoto.

Nemčija v svojem odgovoru tudi omenja negotovost razorožitvene konference, katero je zapustila lamsko leto. Ker je Nemčija prepričana, da konference tudi sedaj ne bo imela nikakega uspeha, zato je za Nemčijo potrebno, da zavede svojo armado na stališče, ki ji more zagotoviti njeno varnost.

FRANCOSKI VETERANI ZA FAŠIZEM

Sprejmejo znižanje pokojnine, ako se politika izpremeni. — V nasprotnem slučaju grozijo z nasiljem.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Kongres zveze vojnih veterancev je sklenil, da sprejme znižanje veteranske pokojnine, kakor priporoča ministrski predsednik Gaston Doumergue, toda proti temu stavi težke pogoje. Kongres namreč zahteva v povračilo obnovo javne in privatne morale, izboljšanje gospodarskega življenja, reorganizacijo željeznice ter prenehanje vladne politike, ki bo primerna novim zahtevam.

Z ozirom na gospodarsko izboljšanje zahtevajo veterani kooperativno organizacijo, dela po načini italijanskega fašizma. Veterani zahtevajo, da se s temi spremembami prične s 1. julijem, do katerega dneva tudi njihova pokojnina ne sme biti zmanjšana.

Veteranska zveza resno svari vladu, da bo nastopila sama in bo postavila svoj načrt za deželo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, ako vlada ne more pokazati nikakega uspeha.

Veterani so tudi zavrnili loterijo, s katero je vlada hotela dobiti potreben denar. Doumergue se je zanesel na podporo veteranov, upajoč, da pokažejo svojo disciplino do naroda.

Pariz, Francija, 13. aprila. — Smrt je zahtevala zopet dve žrtvi, ki so v zvezi s Staviskijevim afero. Državni uradnik Maurice David, ki je bil poklican, da priča glede dovoljenja delavskega ministrstva nekaterim zavarovalnim družbam, da so smele kupiti bonde zastavljence v Bayonne, je umrl za srčnim kapjom.

Ogrski odvetnik Palocit Karoly, ki je imel s Staviskijem zveze glede ogrskih bondov, je umrl za raka, katere si je po mnenju policijskih oblasti zadal sam. Našli so ga s prerezanimi žilami v kopalni sobi v nekem hotelu v Beausolei. Njegova žena pa trdi, da je bil usmrčen.

11. NOVEMBRA BO PRAZNIK

Albany, N. Y., 13. aprila. — Dan premirja 11. novembra je bil priden dan za državni praznikom v državi New York, ko je tozadevno postavil podpisal governor Lehman.

ji more zagotoviti njeno varnost.

Berlin, Nemčija, 13. aprila. — "Diplomatische Korrespondenz" ki je glasilo nemškega zunanjega ministrstva pravi, da je to samo zadeva Nemčije, ako izda več denarja za vojaške namene.

"Kakšno pravico ima Francija ali katera druga država, da se čudi, ako kaže letošnji državni praznik večje izdatke za armado?" vprašuje "Diplomatische Korrespondenz".

Nadalje navaja list, da Anglija gradi 61 bojnih ladij. Združene države pa 54 in nato zopet vpraša: — Zakaj tak glavobol zaradi nemškega proračuna?

List zatrjuje, da Nemčija nima niti namena, niti zmožnosti, da bi se podala v oboroževalno tekmo z drugimi državami, da pa mora skrbeti za svojo obrambo.

NOVI DRŽNI ČIN DILLINGERJA

Z enim tovarišem je vdrl v policijsko stražnico. — Odnesele je varnostne jopice.

Warsaw, Ind., 13. aprila. — Zločinski ropar John Dillinger se je vrnil na kraj svojih zločinov ter je vdrl v policijski arezal, odnesel dva varnostna jopica in dva revolverja ter pobegnil.

Dillinger je prišel zgodaj zjutraj s tovarišem Homerjem Van Meterjem ter je vstavil nočnega policijskega načelnika Jud Pittengerja.

Z revolverjem v roki je Dillinger prisilil Pittengerja, da je šel z njim v mestno hišo na glavni stan mestne policije.

Van Meter je stražil Pittengerja ob steni. Dillinger pa je medtem vzel iz omare dva varnostna jopica in dva revolverja.

Sedaj vzemiva tega starega fanta s seboj. — je rekel Dillinger, — da naju ne bo pregodaj izdal.

— Okay, — odgovori Van Meter.

To je bilo za Pittengerja preveč. Ko gredo vsi trije iz prvega nadstropja, po stopnicah, Van Meter naprej. Pittenger za njim in najzadnji Dillinger, je Pittenger udaril Dillingerja, ki je padel, in vsi se nato valijo po stopnicah navzdol. Pri tem Dillinger izgubi jopice.

Ropot zbudi nočnega šoferja požarne brigade. Dillinger naglo pobere oba jopica ter stoe s svojimi tovarišema proti avtomobilu, ki je stal pred mestno hišo. Avtomobil naglo odpelje proto jugozapadu.

Pittenger je takoj oddal alarm in 50 policistov v avtomobilih s strojnimi puškami se je odpravilo na zasledovanje Dillingerja.

VDOVE IN SIROTE PRED PARLAMENTOM

Praga, Češka, 13. aprila. — Pred parlament je prišlo 88 vdov in 78 sirot, ki so žrtve rudniške nesreče v Nelson rudniku. Zahtevali so večjo državno podporo.

Iko je prišla policija, so se žene razjutile ter so se vse besne borile s policisti, katere so osuvali na opraskale. Predno so bili vsi razgnani, je omedlelo več žensk in otrok.

SLEPCI ZAHTEVAJO DRŽAVNO ZAŠČITO

Madrid, Španska, 12. aprila. — V kongres je dospelo danes 150 slepcev, ki so zahtevali državno zaščito.

Delavski minister Jose Estradella jim je obljubil, da bo storila zanje vlada vse, kar bo v njihovi moči.

SOCIJALISTIČNO GLASILO ZATRTO

Montevideo, Uruguay, 12. aprila. — Policija je dala zatreti socialistični časopis "El Sol" zaradi članka, v katerem je uredništvo zatrjevalo, da socialisti niso imeli pri zadnjih volitvah nobene bese.

KONGRESNIK SIROVICH SVARI AMERIKO PRED JAPONCI

WASHINGTON, D. C., 13. aprila. — Iz japonskih tajnih vojnih načrtov, katere je kongresnik William I. Sirovich prejel od sovjetskih politikov v Moskvi, je razvidno, da hoče Japonska naglo premagati Rusijo, nato pa vpasti čez Aleutske otoke v Alasko.

REŠITEV RUSOV Z LEDENE PLOŠČE

Ruski letalci so zopet odpeljali 22 mož z ledene plošče. — Ostalo jih je samo še šest.

Moskva, Rusija, 13. aprila. — Sovjetski letalci so rešili zopet 22 mož z ledene plošče, na kateri so preživeli dva meseca, ko se je potopil parnik Čeljuskin.

Sest mož ekspedicije profesorja Schmidta je še ostalo na plošči.

Nome, Aljaska, 13. aprila. — Voditelj ruske ekspedicije profesor dr. Otto Schmidt, ki je prebil z 89 tovariši na ledeni plošči severno od Sibirije dva meseca, je bil z aeroplanom prepeljan v Nome, kjer je pod zdravniško oskrbo.

Profesor dr. Schmidt je bil eden izmed 62 oseb, ki so bile rešene v dveh dneh z ledene plošče. Prepeljan je bil z rta Van Kargem in takoj po njegovem prihodu so ga zdravniki pričeli zdraviti za bronhijalnim katarom, ki se je razvil vsled dolgega bivanja na ledu.

Zdravniki pravijo, da njegovo stanje sicer ni nevarno, da pa ga bodo prepeljali v bolnišnico v Fairbanks.

Ko je led stisnil parnik Čeljuskin, ki so ga 13. februarja potopili, je Schmidt ukazal posadki, da prinese s parnika vse, kar je mogoče; pri tem je bil rešen tudi radio, s katerim je pozneje profesor Schmidt bil v zvezi s sibirskimi postajami.

Deest žena in dva otroka sta bila rešena že 5. marca.

Moskva, Rusija, 13. aprila. — Sovjetski letalci so rešili zadnjih šest mož z ledene plošče ter so jih srečno prepeljali na rt Van Kargem. Letalci so se nato še enkrat vrnili na ledeno ploščo ter rešili tudi vse pse.

GEN. HAJAŠI JE Odstopil

General Hajaši je odstopil, ker je njegov brat obdolžen goljufije. — Cesar mu najbrže ne bo dovolil.

Tokio, Japonska, 13. aprila. — Vojni minister general Senjuro Hajaši je odstopil, ker je bil njegov mlajši brat Jukiči Siragami, ki je bil podžupan v Tokio obsojen na deset mesecev ječe, ker je sprejel podkupnino od tokijske plinarne.

Hajaši je rekel, da je smisel za družinsko odgovornost vzrok njegovega odstopa, ter je trden v svojem sklepu, da se več ne vrne na svoje mesto. Stariši vojnega ministra so Jukičija adoptirali, kar je zaradi bolezni odstopil.

— Ne želim vojne — je rekel kongresnik Sirovich. — Toda v imenu miru prosim, da Združene države utrdijo Alasko in Aleutske otoke, kajti japonski militaristi bodo udarili čez Aleutske otoke v Alasko.

Ker so Združene države priznale Sovjetsko Rusijo, Japonci letošnjo pomlad najbrže ne bodo pričeli vojne z Rusijo. Sovjetski uradniki in častniki vedo, da je japonski načrt, da najprej udarijo na Rusijo in nato na Združene države takoj naslednje leto.

Sirovich pravi, da je med Japonsko in Nemčijo tajna pogodba. Ako bi Jajonska udarila na Rusijo na vzhodu, bi Nemčija ob istem času na zapadu.

Japonska bi premagala Rusijo in bi zasedla otok Sahalin, ki ima največje zaloge petroleja na svetu. Po dosedanjih pogodbah Japonska polovico otoka, drugo polovico pa Rusija.

Rusija je želela, da jo Združene države priznajo, ko sem bil v Rusiji. Rusi so prepričani, da se Japonska ne bo upala izvršiti svojega načrta, ako si Rusija in Zdr. države podajo roke.

Rusko pristanišče Vladivostok je pri Japoncih rak-rana, kajti iz Vladivostoka bi mogli ruski aeroplani poleteti nad japonske mesta in jih bombardirati. Japonske hiše pa so zgrajene iz bomba in lesa. Aeroplani bi mogli povzročiti velikansko škodo.

Rusija potrebuje še eno leto, da bo pripravljena. Toda zbrala je že do 500 aeroplanov, da se more postaviti proti Japoncem.

V Rusiji vedo, da je cilj Japonske vladati nad Pacifikom in Orientom. In In Rusija in Združene države so ji na poti.

Po pogodbi nam sicer ni dovoljeno utrditi Aleutskih otokov, toda Alasko mora biti takoj utrjena ter postavljene mornariške in aviajske postojanke.

Japonska bo to sicer smatrala za izzivanje, toda proti temu položaju si ne smemo zavezati oči. Alasko moramo utrditi v imenu miru.

v japonskih družinah zelo v navadi.

Odstop vojnega ministra, ki je bil najvažnejša oseba japonskega kabineta in ki je prevzel vojno ministrstvo šele pred tremi meseci, je hud udarec za kabinet ministrskega predsednika viscounta Makoto Saito. Ker je to le zasebna zadeva in ni v nikakoli politični zvezi, bo mogoče lahk oajni naslednika, dasi je kabinet zelo oslabiljen.

Ministrski predsednik bo najbrže priporočal cesarju Hirohitsu, da Hajašivega odstopa ne sprejme, kakor se je tudi zgodilo v zadevi justičnega ministra Maucikiči Kojama, toda vojni minister je odločno izjavil, da ne odstopi od svojega sklepa.

Njegov naslednik bo morebiti vojaški generalni nadzornik general Jinzaburo Mazaki, ali pa general Sado Araki, ki je bil pred Hajašijem vojni minister, pa je zaradi bolezni odstopil.

